

Tarihsel Bağlamda İngilizce ve Japoncanın Dil Teması

Language Contact Between English and Japanese in a Historical Context

Erdoğan Kuru¹

Received 15 June 2023

Received in revised form 22 July 2023

Accepted 23 July 2023

APA Citation: Kuru, E. (2023). Tarihsel Bağlamda İngilizce ve Japoncanın Dil Teması. *Türkçe Uygulamalı Dilbilim Dergisi* 1(1), 105-115.

Özet

Dil teması, farklı dillerin veya aynı dilin farklı lehçelerinin konuşurlarının birbirleriyle etkileşime girerek dilsel özelliklerin aktarımına yol açan sosyal ve dilsel bir olgudur (Nordquist, 2020). Japonca da tüm diğer doğal diller gibi tarihi boyunca özellikle de ekonomik ve sosyoekonomik sebeplerle gerek yakın coğrafyasındaki gerekse uzak coğrafyalardaki dillerle etkileşime girmiştir. Bu çalışmanın amacı Japoncanın diğer dillerle temasını kısaca ortaya koymak ve özellikle de İngilizcenin Japonca üzerindeki etkilerini belirlemektir. Bu amaç kapsamında, konu hakkında dünyada yazılan özellikle makale ve tezlerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda Japoncanın artan bir ivmeyle özellikle de İngilizceden ödünçleme yaptığı ve bunu Japoncaya özgü Wasei-eigo sözcükler ile gerçekleştirdiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Wasei-eigo, dil teması, tarihsel dilbilim, toplumdilbilim.

Abstract

Language contact is a social and linguistic phenomenon that leads to the transfer of linguistic features by interacting with each other of speakers of different languages or different dialects of the same language (Nordquist, 2020). Like all other natural languages, Japanese has interacted with languages both in its immediate geography and in distant geographies, especially for economic and socioeconomic reasons throughout its history. The aim of this study is to briefly reveal the contact of Japanese with other languages and especially to determine the effects of English on Japanese. Within the scope of this purpose, the data obtained from the articles and theses written in the world on the subject were interpreted with the content analysis method. As a result of the study, it was determined that Japanese borrowed with increasing momentum, especially from English, and this was done with Japanese specific Wasei-eigo words.

Keywords: Wasei-eigo, language contact, historical linguistics, sociolinguistics.

1. Giriş

Dil teması dilsel değişimlerin en önemli faktörüdür. Diğer dillerle veya bir dilin lehçeleri arasındaki etkileşim, alternatif telaffuzların, gramer yapılarının ve söz dağarcığının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Gramley, 2012). Weinreich, 1963 yılında yayımlanan, "Languages in Contact -İletişimdeki Diller" isimli çığır açan kitabına "Aynı kişiler tarafından dönüşümlü olarak kullanılıyorsa, iki veya daha fazla dilin iletişim hâlinde olduğu söylenebilir" (Weinreich, 1963, s. 1) diyerek giriş yapmıştır. Thomason (2001:1) ise dil temasını aynı yerde, aynı anda birden fazla dilin kullanılması olarak tanımlayarak Weinreich'in yorumunu desteklemiştir. İnsanlık tarihi boyunca, çoğu dil teması yüz yüze olmuştur. Günümüzde ise, dünya çapında seyahat ve kitle iletişim araçları, internet gibi

¹Instructor, Milli Savunma Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, erdinkuru@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6883-4891.

farklı birçok dil teması olanağı bulunmaktadır (Nordquist, 2020). Bu makalede temel olarak; Japoncanın tarihsel süreçte dil teması yoluyla İngilizce ile etkileşime girmeden önceki döneme ve İngilizce ile etkileşime girdiği döneme değinilecektir.

1.1. Japoncanın ilk dil teması: Çince

Japon dilinin kökenleri nesiller boyu akademisyenler arasında tartışılmış ancak kapsamlı araştırmalara rağmen henüz tatmin edici bir cevap bulunamamıştır (Elmer, 2019). Japon adalarının, ilki Jōmon döneminde (yaklaşık MÖ 15.000–300) meydana gelen ve ardından Yayoi döneminde ikincisi yaşanan büyük bir göç dalgası olmak üzere iki büyük göç dalgası yaşadığına inanılmaktadır. Japon dilinin kökenleri, MÖ 1. Bin yılın başında Kore Yarımadası'ndan Japonya'ya gelen Yayoi göçmenlerine dayandırılabilir (Hanihara, 1991). İlk Japon kaynakları yalnızca MS sekizinci yüzyıldan kalmaz ancak daha eski Çin kaynakları, o zamandan önceki Japon adalarının sakinleri hakkında değerli bilgiler sağlar. Bu kaynaklar Japonlardan Wa halkı olarak söz eder (Hanihara, 1991). Kökenleri eski Japoncaya kadar izlenebilen Yerel sözcükler wago olarak isimlendirilir. Bu kelimeler genellikle Japon halkının geleneksel yaşama biçimiyle bağlantılı anlamlar taşır. Bu nedenle wago sözcükleri genellikle doğa, hava durumu, ekinler, balık, pirinç, yağmur veya duygularla ilişkilidir (Sarah, 2013).

Japon dilinin tarihi ve aslında genel olarak Japonya'nın tarihi, genellikle diğer kültürlerle temas dönemleriyle noktalanmış bir izolasyon tarihi olarak sunulur. Bununla birlikte, karşıt görüşün durumun gerçekliğini yansıttığı kolayca iddia edilebilir: Japonya, nispeten küçük izolasyon dönemleri ile tekrarlanan ve çok yönlü dil teması tarihi yaşamıştır. Japon dili bünyesinde, Çince, Ainu gibi komşu dillerden ve daha sonra da Avrupa dillerinden sözcük biriktirmiştir (Long, 2022).

Japonca'yı etkileyen ilk dil Çince olmuştur. Japoncada Çince kökenli sözcük dağarcığına kango denir. Bu, Japonca'yı o kadar önemli ölçüde etkilemiştir ki günlük konuşmadaki sıklığı çok daha düşük olmasına rağmen kangonun çağdaş Japon dilinin %60'ını oluşturduğu tahmin edilmektedir. Bu oran Ebeid'e (2016) göre %49 civarındadır. Çince sözcüklerin Japon takımadalarına M.S. 1. yüzyılda Çince bilim ve din kitaplarıyla geldiğine inanılır. Bu nedenle, akademik sözcükler ve soyut kavramlar için kullanılırlar (Sarah, 2013). Kango sözcükler, ders kitaplarında ve bilimsel makalelerde sıkça karşılaşılan kelimelerdir ve çoğunlukla Çince karakterlerden oluşan Kanji ile yazılırlar. 3. yy. da benimsenen Kanji karakterler Japoncaya hem Çince ödünç sözcüklerin girmesine kapı aralamış hem de Çin kültürünün Japon kültürünü etkilemesine yol açmıştır. Kavramları simgeleyen Kanji karakterlerin yanında sesleri simgeleyen Hiragana ve Katakana karakterlerin de kullanılması açıkça Çince kökenli sözcüklerin Japoncaya adapte edilmesi girişiminin bir sonucudur. Fonetik incelendiğinde Çin yazı sistemini uyarlamak için nasıl bir araç olarak kullanıldığını görebiliriz. Hiragana ve Katakana, Batı'da düşündüğümüz anlamda yazı sistemleri değildir. Bunlar batılı alfabelerden farklı olarak tek tek seslerden ziyade hecelere dayalı hece sistemleridir (Smith, 2022).

1.2. Japoncanın Avrupa dilleri ile ilk teması

Japoncada Çin kökenli Kango ve kökeni eski Japoncaya dayanan Wago sözcüklerden sonra en sık karşılaşılan sözcükler yine (Çince hariç) yabancı dillerden ödünçleme ile alınan Gaireigo ve Wasei-eigodur. Japoncanın yabancı sözcük dağarcığına günümüzde İngilizce hâkim olsa da geçmişte durum çok farklıdır. Avrupalı gezgin Marco Polo'nun eserlerinden etkilenen Batıların kafasında ilk kez 16. yüzyılda Japonya'ya gitme fikri doğdu. Ancak 1542 yılına gelinceye kadar Japonya'ya ayak basan hiçbir Avrupalı olmadı (Kuşçulu, 2017). Ticaret amaçlı ilk seferler neticesinde 15. yüzyıldan başlayarak 19. yüzyıla (tecrit dönemine kadar) çok sayıda Avrupa dilinden ödünçleme yoluyla birçok sözcük Japoncaya girmiştir. Japonca ile Portekizce arasında 16. ve 17. yüzyılda (Barrachini-Hass, 2013); Japonca ile Almanca arasında Meiji (1868-1912) döneminde (sljfaq, 2022); Japonca ve Flemenkçe arasında 1640-1854 yılları arasında dil teması gerçekleşmiştir (Vos, 1994). Japonca, Flemenkçeden ilaç, denizcilik ve astronomi; Fransızcadan kültür, diplomasi ve sanat; Almandan tıp ve spor alanında sözcükleri ödünç olarak almıştır.

1.3. Dil teması bağlamında İngilizce

Crystal (1997), İngilizcenin küresel bir dil olarak rolünü hızla büyüttüğünü öne sürmektedir. İngilizcenin ana dil olarak konuşulduğu ülkelerde kabaca 320-380 milyon kişi tarafından konuşulduğunu belirtmektedir. İngilizcenin küresel bir role sahip olduğu Hindistan ve Singapur gibi ülkelerde, 150-300 milyon civarında konuşmacı sayısı ile İngilizce ikinci dil olarak konuşulmaktadır. İngilizcenin yabancı dil olarak öğrenildiği ülkelerde konuşmacı sayısı 100 milyon-1 milyar arasındadır. Anadili İngilizce olan veya İngilizceyi ana dili kadar iyi konuşan 570 milyon insan bulunmaktadır. Crystal'e (1997) göre İngilizce gibi küresel bir dil hâline gelerek dünyada hızla yayılan başka bir dil bulunmamaktadır. Her hâlükârda, konuşucu sayısı dilin evrensel bir dil olarak adlandırılması için yeterli bir sebep olamaz. Bir dilin küresel dil olması ne anlama gelmektedir? Smith (1976), Uluslararası Dilin farklı uluslar arasında bir iletişim aracı olduğunu belirterek Uluslararası Dil terimini ilk tanımlayanlardan biridir. İngilizce, Avrupa, Asya, Güney Amerika ve Afrika'daki her okulda öğretilen ana yabancı dildir. İngilizce, Britanya Adaları, Amerika Birleşik Devletleri, İrlanda, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık altındaki diğer birçok bölgede yaygın olarak konuşulmaktadır. İngilizce dünyaya bir anda değil yavaş yavaş hâkim olmuştur. Tarihte yaşanan birtakım gelişmeler İngilizceyi küresel dil haline getirmiştir. Ekonomi, sanat, bilim yönünden gelişmiş ülkelerde ana dili olan İngilizce kaçınılmaz olarak dünya dili haline gelmiştir. Yaşanan tarihsel ve kültürel gelişmeler dünyada ortak bir dil ihtiyacı doğurmuştur. Bu gelişmeleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Britanya İmparatorluğunun güneş batmayan bir imparatorluğa dönüşmesi,
- ABD'nin 2.Dünya Savaşından süper güç olarak çıkıp Britanya İmparatorluğunun kaybettiği gücü devralması,

- Sanayi Devrimi ve bankacılığın ortaya çıkması,
- Sinemanın tüm dünyaya yayılması,
- Bilimsel araştırmaların gelişmesi ve bilgiye ulaşma olanaklarının artması,
- Uluslararası ilişkilerin ve ticaretin ortak bir dile ihtiyaç duyulması.

Günümüzde televizyonu açtığımızda, film izlediğimizde, internette gezindiğimizde, sosyal medyada zaman geçirdiğimizde devamlı olarak İngilizceye maruz kalıyoruz. Bundan kaçınmak mümkün değilmiş gibi görünmektedir. İngilizcenin hâlihazırda yaygın bir dil olması onu daha da yaygın kılmaktadır. İngilizce öğrenen insan sayısı gerek iş bulmak gerekse araştırma yapmak için kaçınılmaz olduğu sürece ve erişilebilir olduğu müddetçe İngilizce öğrenen insan sayısı da artmaya devam edecektir.

1.4. Japonca ve İngilizcenin dil teması

İngilizce ve Japonca arasındaki ilk büyük dil teması, dünya ticaretine açılan ilk Japon limanı olan Yokohama'da gerçekleşti. Bu temas, az miktarda Japonca gramer ve sözcük ile bir miktar İngilizce ödünç kelimeden oluşan Yokohoma Picin Japoncası denilen bir karma dili yarattı (Stanlaw 2004:56-59). Yokohama Pidgin'in nesli tükenmiş olsa da ülkeyi modernleştirmeye çalışan yeni Meiji hükümetinin ülkeye çektiği Batılı uzmanların gelişyle Japoncaya İngilizce alıntı sözcükler girmeye başladı. Bu uzmanlar Japonca öğrenmeye istekli değillerdi ve İngilizce kültürlerarası iletişimin dili hâline geldi. Bu sayede, İngilizce yüksek düzeyde prestij elde etti ve modernleşme ile ilişkilendirildi.

Meiji Restorasyon dönemi (1868'den itibaren) genel olarak Batı fikirleri, malları ve kültürünün Japon toplumunun zenginleşmesi olarak görüldüğü, temelde dışarıya açıklık, modernleşme ve reformlar dönemiydi (Hagerman, 2009). Meiji döneminde Japon hükümeti Batı kültürünü öğrenmek için bilinçli bir politika izledi ve dil öğrenimi için yabancıları istihdam etti. Japon öğrenciler de deniz aşırı ülkelere gönderildi. Yabancı ülkelere gelen öğretmenlerden de dil öğrenmeye yaygın bir ilgi vardı. İngilizce öğrenmek popüler hale geldi ve bu trendin zirvesi yaklaşık olarak 1871-72 tarihlerinde yaşandı. Batı dilleri, özellikle de telaffuz ve konuşma odaklı düzenli İngilizce eğitimi çok önemli görülüyordu. "İngilizcenin Üstatları" olarak adlandırılan yeni bir nesil de bu dönemde ortaya çıktı (Shimizu, 2010).

1894-95 Çin Japon savaşında ve 1904-05 Rus Japon savaşında alınan iki zafer İngilizcenin popüleritesinin azalmasıyla sonuçlanan milliyetçi ve dilsel gururu ateşledi. Bu dönemde İngilizceyi yabancı öğretmenlerden öğrenen İngilizcenin Üstatları neslinin aksine, İngilizceyi Japon öğretmenlerden öğrenen ancak sadece İngilizce okuma ve yazma konusunda uzmanlaşan Yarı İngilizcenin Üstatları Nesli ortaya çıktı. Yarı İngilizcenin Üstatları Neslinden Soseki Natsume ve Ogai Mori, konuşma odaklı öğrenme yöntemiyle İngilizce öğrenmenin Japonya için İngiliz egemenliği altındaki Hindistan gibi bir tür utanç olacağını savundu. Batı kültürüne olan hayranlığın ve onu kopyalamanın sonu gelmişti. Bu

dönemde üniversitelerde profesör olarak istihdam edilen yabancıların büyük bir kısmı ayrıldı. Öğretim dili konuşma odaklı İngilizce yerine yazıya odaklı Japonca oldu. Bu tür değişikliklerin Japonyada İngilizce eğitim ve öğretiminin geleceği üzerinde önemli bir etkisi olmuştur (Shimizu, 2010). 1920'lerde İngilizcenin zorunlu bir ders olup olmaması gerektiği sorusu büyük tartışmalara yol açtı. Ortaya çıkan iki kutup, bir yanda dil milliyetçiliği, diğer yanda bir araç olarak İngilizce öğrenimi olarak özetlenebilir. Anglo-Japon İttifakı 1921'de feshedildiğinden ve Haziran 1924'te ABD'de Japon karşıtı göçmenlik yasaları çıkarıldığından, İngilizce eğitimini ortadan kaldırma önerileri Japon halkı arasında popüler hale geldi. Dil milliyetçiliği önemli ölçüde yoğunlaştı. Gazeteler ve dergiler, İngilizcenin ortadan kaldırılması ve Japoncanın ulusal bir dil olarak güçlendirilmesi için gösteri yaptılar. 1945'te Japonya'nın yenilmesi ve Amerikan işgali ile birlikte İngilizcenin pratik değeri arttı ve İngilizce bir kez daha son derece popüler hale geldi. İngilizce kelimeler sokakta tabelalarda tanıdık bir manzara hâline geldi. Birçok Japon İngilizce öğrenmek için yarıştı. Seibundo Shinsha tarafından 1945'te yayınlanan Japonca-İngilizce iletişim kitapçığı en çok satanlar listesine girdi (Shimizu, 2010). Loveday (1996), İngilizcenin özellikle radyo, TV, gramofon kayıtları gibi konuşulan İngilizceyi dinlemeyi mümkün kılan yeni teknoloji aracılığıyla yayıldığını gözlemlemektedir. Gazete ve dergiler de İngilizce yayınladıkları reklamlarla bu yayılımı hızlandırmıştır. Bu aynı zamanda, Japonca kelime dağarcığının belirli bir parçası olarak Wasei-Eigo'nun Japoncanın bir parçası olmaya başladığı ilk zamandır. Wago, Kango ve Gairaigo'dan sonra Wasei-eigo, çağdaş Japonca kelime dağarcığının muhtemelen en yeni ve en ilginç bölümünü oluşturur. Diğer dillerden ödünç alınan sözcüklere Gairaigo denir ve neredeyse her zaman Katakana alfabetisiyle yazılırlar. Wasei-eigo ise Japoncada, İngilizce sözcüklerin genellikle ya başka bir yabancı sözcükle ya da yerli Japonca sözcükle birleştirilerek oluşturulmuş sözde İngilizce ödünç sözcüklerdir. Telaffuzları da "Japonlaşmış"tır ve Gairaigo ile aynı şekilde Katakana alfabetisiyle yazılır. Ancak temel fark, kaynak kelimelerin anlamlarının, orijinal kelimelerinden anlamlarının tahmin edilemeyecek kadar kaydırılmasıdır.

Wasei-eigo dört gruba ayrılabilir: 1) İngilizcede bulunan ancak kullanımda olan İngilizcedeki anlamından farklı bir anlama sahip olan Imizurekata sözcükleri. 2) İngilizce kelimelerin kısaltılması yoluyla oluşturulan Tanshukukata sözcükler. 3) İngilizceden ödünçlenmesine rağmen günümüz İngilizcede kullanılmayan Junwaseikata sözcükler. 4) Yeni bir anlam yaratmak için birkaç morfemin birleşiminden oluşan Eigohyouden fuzaikata sözcükler (Shibasaki, Tamaoka ve Takatori, 2007, aktaran Fajrin ve Masrokhah, 2022).

Gollin'e (2013) göre, doğrudan İngilizceden kopyalanan ve tamamen aynı anlama gelenler Kategori 1 olarak adlandırılmalıdır ve bu kategoridekiler tam olarak Wasei-eigo sayılmamalıdır. İngilizcedeki bir sözcükle aynı görünen veya kulağa aynı gelen, ancak anlamı ya tamamen farklı ya da farklı bir nüansa sahip Wasei-eigo sözcükler Kategori 2'ye girmektedir. Standart İngilizcede bulunmayan şekillerde bir araya getirilen iki veya daha fazla İngilizce kelimedenden oluşan kalıp ifadelerden oluşan ve yalnızca Japonya'da bulunan benzersiz kombinasyonlara Kategori 3 adı verilir. İngilizce konuşanların asla kullanmadığı

birleşik sözcükler veya kısaltmalar Kategori 4 olarak adlandırılır. Ayrıca, "skinship" gibi İngilizcede hiç bulunmayan tamamen yeni ve orijinal kelimeler ve deyimler Kategori 5'e girmektedir. Aynı bir eskimiş Wasei-eigo kategorisi de var, bunu yapmak istiyorum. Bu tür kelimelerin ve deyimlerin gelgitlerini izlemek amacıyla içerir. Buna "modası geçmiş", "modası geçmiş" veya "modası geçmiş" anlamında Kategori O denir. Gollin'in (2013) sınıflandırmasına göre oluşan kategoriler Tablo 2'de gösterilmiştir.

1.5. İngilizcenin Japon toplumundaki rolü

Oxford İngilizce Sözlüğü'ne 1577'de giren en eski Japonca ödünç kelime olan 'kuge' (mahkeme asilzadesi) olup 2014'te Kinjo Gakuin Üniversitesi araştırmacısı Schun Doi tarafından yapılan bir araştırmada İngilizcede 584 Japonca ödünç kelime bulunmuştur (Grunebaum, 2017). Japoncada ise herhangi bir İngilizce kelime kullanılabilirdiğinden Japoncadaki İngilizce alıntıları saymak imkânsızdır. İngilizce bir nesne varsa, onu Katakana ile yazmak yeterlidir. İngilizce sözcüklerin neden bu kadar yaygın olduklarına gelince, bunun esas olarak 1945'ten sonra Amerika'nın Japonya'yı işgal etmesi ve daha sonra İngilizce konuşulan dünyanın kültürel ve teknolojik etkisi ile ilgisi vardır. İngilizce alıntılar İngilizce derslerin zorunlu olduğu Meiji döneminden (1868-1912) beri var olagelmıştır.

Bazen de Japonca eş anlamlı sözcükler olsa da İngilizce sözcüklerin yarattığı çağrışım, konuşmacının niyetine bağlı olarak farklı olabilir. İngilizce kelimeler, Japonca karşılıklarından daha havalı, sevimli, yabancı, teknik, soyut, gayri resmi veya sofistike görünebilir. Bu, aynı anlama ancak farklı çağrışımlara sahip olabilen yerli Japonca (Wago) ve Çin kökenli Japonca (Kango) kelimeler arasında seçim yapmaya benzer. İngilizcenin görece yaygınlığına rağmen Japon toplumu tek dilli olarak tanımlanabilir. Japonca, iki küçük etnik grup (Ryukyuan ve Ainu) dışında Japonya'nın neredeyse tüm yerli vatandaşları tarafından konuşulur. Japonya'da ikamet eden yabancılar ayrıca Korece, Çince, Filipince, Tayca veya İngilizce gibi kendi ana dillerini de konuşurlar. Şunu belirtmek önemlidir: "Gündelik yaşam için, Japonca dışında herhangi bir dil bilmeye gerek yoktur" (Tukahara, 2002). Tukahara (2002), günümüzde 12 ila 18 yaş arasındaki hemen hemen her Japon'un İngilizceyi okulda ikinci dil olarak öğrendiğini ve ana çalışma konusu ne olursa olsun İngilizcenin üniversitede de öğretildiğini açıklamaktadır. Bununla birlikte, "İngilizcenin genel olarak kullanıldığı birkaç alan, bazı üniversite dersleri ve büyük uluslararası şirketlerin belirli bölümleriyle sınırlıdır" (Tukahara, 2002). Sonuç olarak, hemen hemen her Japon'un saatlerce resmi İngilizce eğitimine maruz kalmasına rağmen, yabancı dil ile doğrudan deneyimin ağırlıklı olarak bir sınıfın duvarlarıyla sınırlı olduğu söylenebilir.

Japon ekonomisi İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra küresel ekonomiye entegre oldu ve Amerikan ekonomisi ile ekonomik bağlamda özel bir bağlantı kuruldu. Bu dönemden itibaren, İngilizce iş dili olarak başka bir anlam kazandı. Rudolf (2002), hâlen ticaret odalarının, Japonya'nın küresel iş dünyasında rekabet etme yeteneğini sürdürmek için İngilizcenin gerekliliğini desteklemeye devam ettiklerini belirtmektedir. Japon iş

adamlarının düzgün İngilizce konuşma konusunda iyi bir yeteneği yoksa, Japonya uluslararası ticarete ve uluslararası politikada rekabet gücünü kaybetme tehdidi altında olduğuna inanılmaktadır (Rudolf, 2022).

2. Yöntem

Bu araştırma ile, Japoncanın diğer dillerden ne şekilde etkilendiği belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada ayrıca İngilizcenin Japonca üzerindeki etkilerini belirlemek de amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, İngilizcenin Japonca üzerindeki etkilerine ilişkin değerli bilgiler sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın, farklı dil ailelerine mensup diller arasında meydana gelebilen dil temasları konusunda farkındalık oluşturması açısından da önemli olduğu söylenebilir. Bu çerçevede, özellikle Japonca ve İngilizcenin dil temasını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışma ile literatüre ve uygulamaya katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

2.1. Araştırma verileri

Araştırmanın evrenini Japonca'yı tarihsel olarak dil teması bağlamında etkileyen diller ile özellikle İngilizce ve Japoncanın etkileşimi üzerine çalışılan lisansüstü tezler ve makaleler oluşturmaktadır. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine başvurulmamış, çalışma evreninin tamamına ulaşılması amaçlanmıştır.

2.1.1. Veri toplama süreci

Araştırma verileri Japoncanın tarihsel bağlamda etkilendiği diller konusunda yapılan tezler, makaleler, kitap bölümleri ve internet kaynaklarından (wikipedi vb.) elde edilen verilerle sınırlıdır.

2.1.2. Verilerin analizi

Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılarak ulaşılan tezlerin ve makalelerin içerik analizleri yapılmıştır. Nitel çalışmalarda dokümanların incelenmesinde içerik analizi kullanılmaktadır (Merriam, 1998, aktaran Karadağ 2014).

3. Bulgular

Günlük konuşma dilinde en sık kullanılan Japonca Wasei-eigo Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Sık Kullanılan Wasei-Eigo ve İngilizce Karşılıkları

İngilizce	Wasei-eigo	İngilizce	Wasei-eigo
American football	Amefuto	Image	Imeji
Pocket monster	Pokemon	Ice cream	Aisu kurimu
Hamburger	Hanbagu	After recording	Afu-reko
Game center	Gemu senta	Engine stop	Ensuto
Family Computer	Famikon	Only one	Onriwan
Google	Guguru	Jesus	Iesu
Double	Daburu	Hiphop	Hippuhoppu
Anime Song	Anison	Apartment	Apato
Appointment	Apo	Baby car (stroller)	Beni Ka

Ballpoint pen	Boru pen	Department Store	Depato
Desk	Desuku	Don't mind	Donmai
Air con(ditioning)	Eakon	Front desk	Furonto
Guard man	Gado man	Give up	Gibu
Happy end	Happi endo	Hotel+Turkish bath	Hote-toru
Instagram	Insuta	Inflation	Infure
Jeep	Jipu	Juice	Jusu
Come on	Kamon	Keyboard	Kibodo
Word processor	Wapuro	Twitter	Tsuitta
Trouble	Toraburu	Toilet	Toire
Telephone card	Tereka	Television	Terebi
İngilizce	Wasei-eigo	İngilizce	Wasei-eigo

Bu tablo https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_gairaigo_and_Wasei-eigo_terms sitesinden derlenmiştir. Tablo 1’de görüldüğü üzere Japonca Wasei-eigo üretme biçimleri farklılık arz etmektedir. En sık kullanılan yöntemin sözcük birleştirme (compounding) ve kısaltma (clipping) olduğu görülmektedir. Ayrıca, İngilizceden türetilen Wasei eigo sözcükler sadece Japonca’yı ikinci dil olarak öğrenenler için değil aynı zamanda ana dili İngilizce olanlar için de anlaşılması oldukça zordur.

Tablo 2. Japonca Wasei-eigo sözcüklerin sınıflandırılması

Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Keeki-Cake	Handoru- Handle (Steering wheel)	İmmeji-appu- Image up (Improvement in appearance)	Waapuro - Wor-pro (Word processor)	Sukinshippu- Skinship (Closeness or bonding)
Dekoreeshon- Decoration	Handoru kiipaa- Handle keeper (Designated driver)	Beesu-appu - Base up (Increase in basic pay)	Pasokon - Perso-com (Personal computer)	Cheriibooi - Cherryboy (Male virgin)
Sutairu-Style	Kurakushon- Claxon (Car horn)	Kosuto-appu- Cost up (Increase in production cost)	Rimokon - Remo- con (Remote control)	Orudokamaa - Oldcomer (Opposite of newcomer)
Kuuru-Cool	Uinkaa- Winker (Turn signal)	Raifu-appu- Life up (Change for a better living)	Geesen - Ga-cen (Game center)	Homodachi- Homosexual tomodachi (Gay friend)
Mashin- Machine	Furonto garasu- Front glass (Windscreen)	Menbaa-chenji - Member change (Sending substitutions)	Daiya- Diagram (Railroad Timetable)	
Mishin-Sewing Machine	Baikingu-Viking (A type of restaurant)	Imeeji-chenji- Image change (Changing appearance for a different impression)	Depaato - Department (Department Store)	
Robotto-Robot	Bosu-Boss (Supervisor)	Bebii-uea -Baby wear	Hoomu - Form (Platform)	
Basuto-Bust	Chaamingu- Charming (Only physical charm)	Bebii-kaa- Baby car (stroller)	Suupaa - Super (Supermarket)	

Uesuto-Waist	Uetto- wet (Sentimental)	Bebii saakuru- Baby circle (playpen)	Ketto -Ket (Blanket)	
Hippu-Hip	Sensu-Sense (Good taste)	Bebii gorugu -Baby golf (Miniature golf)	Appo - Appointment	
Toire-Toilet	Naiibu-Naive (Emotionally sensitive)	Goruden awaa- Golden hour (prime time)	Zemi - Semainar	
Kiss-Kisu	Muudi-Moody (Full of romantic atmosphere)	Goruden uiiku- Golden week (a vacation perido)		
Sekkusu-Sex	Doraibu-Driving (A short trip)	Atto-hoomu-At home (Cozy and homelike)		
	Purinto-Print (Handout, flyer)	Besuto-ten - Best ten (Ten best)		
	Mai pesu- My pace (Doing things at one's own pace)	Bijinesu-gaaru- Business girl (Female office worker)		
		Burezaa-kotoo- Blazer coat (Blazer)		
Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5

Tablo 2 incelendiğinde Wasei-eigo'nun ve sözdizimlerinin çoğunlukla İngilizceden farklı olduğu ve bu sebeple Japonca bir sözlüğe bakmadan birçok Wasei-eigo'nun anlaşılacağı görülmektedir (Putri, 2018, aktaran Fajrin ve Masrokhah, 2022). Örneğin; sutoobu İngilizcedeki 'stove'dan türetilse de sadece ısıtıcı anlamına geldiği için birçok Wasei-eigo gibi anlam daralmasına uğramıştır.

4. Sonuç

Japonca çok eskilere dayanan diğer dillerden ödünçleme tarihine sahip olup günümüzde de bu özelliğini hızlanan bir ivme ile korumaktadır. Bir temas durumunda dillerin birbirini karşılıklı etkileyebileceğini biliyoruz. Ancak bu etkileşim neredeyse hiçbir zaman eşit düzeyde gerçekleşmez. Bir başka deyişle İngilizce ve Japonca arasındaki dil teması tek taraflı kalmamış aynı zamanda İngilizcenin Japoncadan kısıtlı da olsa leksikal düzeyde etkilenmesiyle sonuçlanmıştır. Yine de bu etkileşimden aslan payını Japonca almış görünmektedir. Özellikle de 2. Dünya Savaşı'ndan sonra da Japonya'nın Amerikan yaşam tarzını benimseme çabaları neticesinde Japonlar gündelik yaşamlarında daha fazla İngilizce sözcük kullanmaya başlamışlardır. Japonya'nın ekonomik ihtiyaçlarının da muhtemelen Japon şirketlerinde ve genel olarak Japon toplumunda İngilizceyi daha da önemli hale getireceği söylenebilir. Şirketlerin ortak dili olarak İngilizce, muhtemelen dünyanın her yerinden yetenekli çalışanları Japon şirketlerine çekecektir. Bunun Japonya ile Batı arasındaki bazı kültürel farklılıkların azaltılmasına yardımcı olması ve Japonya'nın Batılılaşması ve genel olarak Japon kültürüne katkı sağlaması muhtemeldir.

5. Teşekkür

Bu çalışmanın gerek hazırlık gerek yazım süresince desteğini esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Gözde DEMİREL FAKİROĞLU'na değerli katkılarından dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Kaynaklar

- Barrachini-Hass, M. A. (2013). *Portuguese-Japanese language contact. History, linguistic features and socio-cultural impact*. <https://www.grin.com/document/320535>
- Crystal, D. (1997). *English as a global Language*. Cambridge University Press.
- Ebeid, E. A. (2016). *Are loanwords a threat to Japanese language?* Society.
- Elmer, P. (2019). On the origins of the Japanese language. *Vienna Journal of East Asian Studies*, 11(1), 212-239.
- Fajrin, B. & Masrokhah, Y. (2022). Wasei-Eigo Analysis on Instagram Social-Media: a Review of Sociolinguistics Study. *Jurnal Ilmiah Lingua Idea*, 13(2), 130-139.
- Focus Translation. *İngilizce neden dünyayı yönetiyor?* Erişim: 10 Nisan 2023. <https://focustercume.com/ingilizce-neden-dunyayi-yonetiyo>.
- Gelişim,Seninle. *İngilizce nasıl dünya dili oldu?* Erişim: 25 Mart 2023. <https://gelisimseninle.com/tr/haber/detay/460/ingilizce-nasil-dunya-dili-oldu>.
- Gollin, N.G. (2013). *Examining the Phenomenon of Wasei Eigo: English Pseudo-Loanwords in Japanese*. [Unpublished master thesis], Tufts University, 2013.
- Gramley, S. (2018). *The History of English: An Introduction* (2nd ed.). Routledge.
- Grunebaum, D. (2017). *Japanese is affecting English lexicon in new ways*. The Japan Times. <https://www.japantimes.co.jp/life/2017/01/02/language/japanese-affecting-english-lexicon-new-ways/>
- Hanihara, K. (1991). Dual structure model for the population history of the Japanese. *Japan Review*, 2, 1-33.
- Hagerman, C. (2009). *English language policy and practice in Japan*. http://ir-lib.wilmina.ac.jp/dspace/bitstream/10775/121/1/2009_04.pdf
- Karadağ, R. (2014). Okuma İlgisi, Tutumları ve Alışkanlığı Konusunda Yapılmış Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi: YÖK ve ProQuest Veri Tabanları Örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-17.
- Kuşçulu, A. (2007). Japonya'da Hristiyan misyoner hareketleri (1542-1587). (İ. Görener, Dü.) *Bilimname*, 2(8), 139-151.
- Long, D. (2022). *Handbook of Japanese*. De Gruyter Mouton.

- Loveday, L. (1996). *Language contact in Japan: A sociolinguistic history*. Linguistic Society of America.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Revised and expanded from case study research in education. USA: JB Printing
- Nordquist, R. (2020). *Definition and examples of language contact*. [thoughtco.com/what-is-language-contact-4046714](https://www.thoughtco.com/what-is-language-contact-4046714).
- Putri, M. A. (2018). Wasei eigo (Japlish) pada Buku Teks Bahasa Jepang. *Journal of Japanese Language Education and Linguistics*, 2(2), 275–293. <https://doi.org/10.18196/jjlel.2218>
- Sarah,W.(2019). *Japanese, the borrower language* [online]. <https://www.tofugu.com/japanese/borrowing-language>.
- Shimizu, M. (2010). Japanese English education and learning: A history of adapting foreign cultures. *Educational Perspectives*, 43(5-11).
- Sljfaq.org. *Which Japanese words come from German?* Erişim: 5 Nisan 2023. <http://www.sljfaq.org/afaq/german.html>.
- Smith, L.E. (1976). English as an international auxiliary language. *Relc Journal*, 7(2), <https://doi.org/10.1177/003368827600700205>.
- Smith, S. (2022). *How similar are Chinese and Japanese?*. Day Translation Blog. <https://www.daytranslations.com/blog/japanese-vs-chinese/>
- Stanlaw,J. (2004). *Japanese English language and culture contact*. Hong Kong University Press.
- Weinreich, U. (1963). *Languages in contact*. Mouton Publishers.
- Thomason, S. G. (2001). *Language contact: An introduction*. Edinburgh University Press.
- Tukahara, N. (2019). *The sociolinguistic situaiton of English in Japan*. http://www.gencat.cat/llengua/noves/noves/hm02tardor/internacional/a_nobuy_uki.pd.
- Vos, F. (1994). Dutch influences on the Japanese language: with an appendix on Dutch words in Korean. *East Asian History*, 39, pp: 153-180.